

CRIFST - DMLFS

Dezvoltări: problema sporului în cunoașterea științifică

26 aprilie 2018

Care este forța motrice
dominantă în cunoaștere:
sintaxa, semnificația sau
sensul?

Gheorghe M. Ștefan

Politehnica University of Bucharest, RO

Abstract

Cum? Ce? De ce? Sunt trei moduri de interogare referitor la sporul cunoașterii științifice. Instrumentele (matematice sau tehnologice), conținutul dezvăluit sau rostul demersului au întâietate în avansul procesului de concepere a unei imagini revizuibile asupra existenței? Acredităm ideea că există o ierarhie a importanței pe care o au răspunsurile la întrebările anterioare. Ori de câte ori această ierarhie nu a fost respectată, evoluția a accesat căi ce s-au dovedit a nu duce nicăieri. Abilitatea, voința și instinctual cercetătorului sau comunității cunoscătoare sunt corelate subtil cu sintaxa, semnificația și sensul demersului sau rezultatelor pe care aceștia le întreprind sau le obțin.

Outline

Sintaxă-Semnificatie-Sens

Cunoaștere formală

Cunoaștere obiectivă

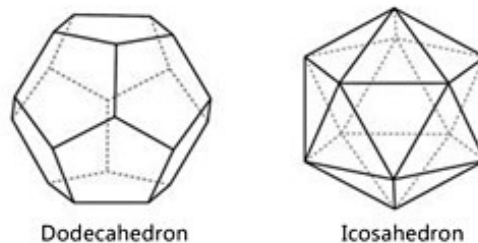
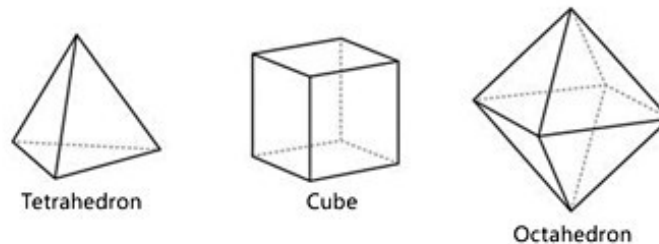
Cunoaștere speculativă

Sintaxă-Semnificatie-Sens

- ▶ Ambiguitați:
  - ▶ Semn – Simbol
  - ▶ Semnificație – Sens
- ▶ *Charles Sanders Peirce's triangle:*
  - ▶ Semn
  - ▶ Obiect/concept
  - ▶ Înțeles (*interpretant: the effect of a sign on someone*)
- ▶ Înțeles:
  - ▶ Semnificație: asociată semnului
  - ▶ Sens: asociat simbolului (care evocă)

Cunoașterea formală ("matematică")

- ▶ Imaginea *compernică* (sec. al XVI-lea) a sistemului solar față de *ptolemeică* (sec. al II-lea) este **mai simplă**
- ▶ Imaginea kepleriană (sec. al XVII-lea) a sistemului solar bazată pe cele 5 corpuri **perfecte** platoniciene (sec. al IV-lea î.e.n) s-a dovedit falsă

Venus 0.795 AU, Mercury 0.408 AU

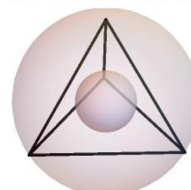
Earth 1 AU, Venus 0.795 AU

Mars 1.258 AU, Earth 1 AU

Jupiter 3.775 AU, Mars 1.258 AU

Saturn 6.539 AU, Jupiter 3.775 AU

Cunoaștere a obiectivă (știință)

- Un triumvirat inițiator:
Tyho Brahe
Johanes Kepler
Rudolf al II-lea

- Falsifiability:
Popper

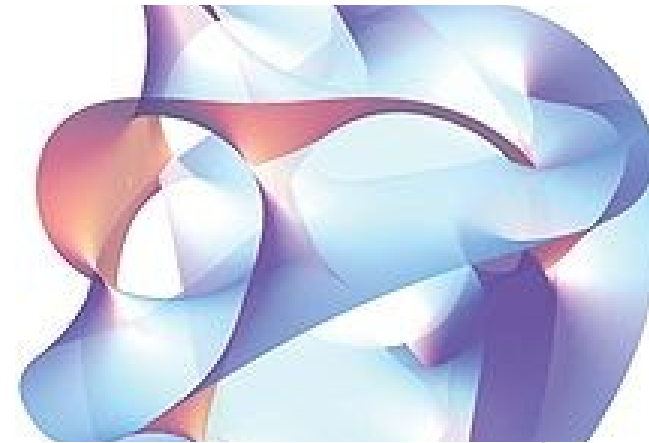
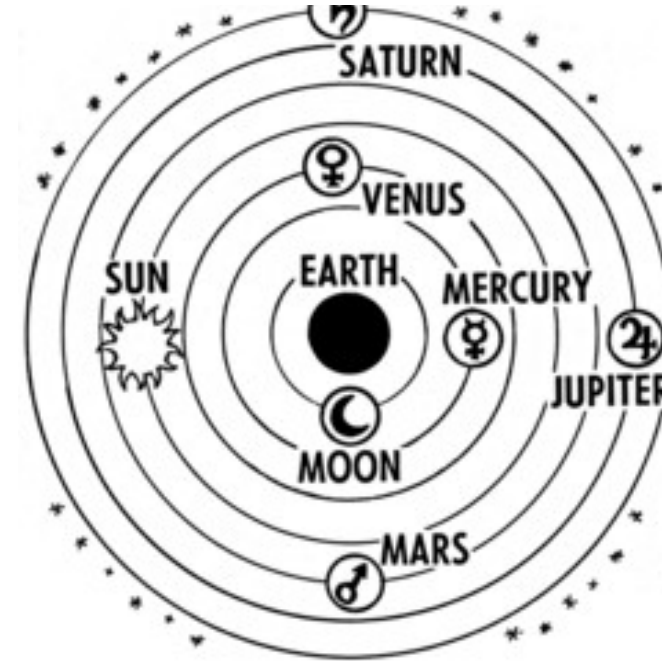
Karl

26 Aprilie 2018

Cunoașterea speculativă ("filosofie")

- ▶ Imaginea ptolemeică:
pornește de la speculația ca
Pământul este centrul
Universului
- ▶ Fizica gravitației cuantice
(*Loop quantum gravity, Sting
theory*): încearcă **Theory of
Everything** imaginând spații
cu 10-11 dimensiuni (multe
dintre ele *close up on
themselves*)

26 Aprilie 2018

De unde începem?

Cum? Sintaxă Formal Instrument
Abilitate

Ce? Semnificație Obiectiv Conținut
Voiață

De ce? Sens Speculativ Rost
Instinct

Thank you

Questions?

Possible answers